

Un conte tradicional modern

Cap a la fi de la Segona Guerra Mundial, en algun lloc inconcret del centre d'Europa, l'Adam, un nen jueu de nou anys, és acompanyat al bosc per la seva mare, amb la promesa que el vindrà a buscar al vespre, després d'haver amagat els avis. Però la mare no torna. En canvi, l'Adam es troba en Thomas, un nen de la classe que ha corregut una sort idèntica. Equipats tan sols amb uns quants entrepans, unes mantes i el seu propi enginy, els dos nens hauran de fer front al fred, la gana, l'enyor i la necessitat d'ocultar-se.

Així comença aquesta història d'amistat i supervivència d'Aharon Appelfeld (Zhadova, actual Ucraïna, 1932), un autor israelià poc conegut a casa nostra, que ha escrit els seus més de quaranta llibres en

hebreu, quan hauria pogut fer-ho en qualsevol de les altres llengües que domina: romanès, jiddisch, polonès, francès... Amb una història personal ben novel·lesca –després de perdre la mare es va evadir d'un camp de concentració i va sobreviure uns anys als boscos, en companyia de gent de mala vida, abans de ser enviat a Palestina amb altres adolescents orfes–, l'autor s'estrena en la literatura adreçada als joves amb *Adam i Thomas*.

Amb la llargada d'una *nouvelle* però amb estructura de conte tradicional (linealitat, recurs a les repeticions), relat amb elements realistes (l'esment del gueto, la guerra com a motor de l'acció i teló de fons, l'aparició dels russos salvadors) i alhora història de ficció interpretable en clau simbòlica (els nens presentats com a

àngels), filosòfica (fantàstiques, les converses dels dos amics que fan niu als arbres) i psicològica (el caràcter antagònic dels dos protagonistes serien l'eco de l'ànima dual del mateix autor), el llibre és una hibridació de gèneres que el fan una peça literària inclassificable.

Em pregunto aquí, de passada, si no és per això que s'observen tantes discrepàncies a l'hora d'orientar sobre l'edat mínima dels lectors: dotze a casa nostra, entre vuit i dotze al món anglosaxó.

El bosc on s'amaguen l'Adam i en Thomas no és el *locus horridus* ple de perills de la Caputxeta Vermella, ni aquell on tants nens s'han perdut o han estat abandonats en els altres contes originats a l'edat mitjana. Si bé les mares dels dos nens jueus tenen la mateixa pensada que el servent de la malvada madrastra de la Blancaneu, que abandona la nena al bosc per estalviar-li una mort segura, estem davant d'un conte del segle XXI, en què la natura esdevé un espai protector, salvífic, per oposició al medi social on campa una de les cares més fosques que ha adoptat la naturalesa humana: el nazisme.

"La foscor es va començar a estendre al voltant de les arrels, però en la profunditat del bosc algunes taques de llum continuaven ballant", llegim al final del capítol 4. Al capítol 5, entenem que la llum que serve el fons del bosc és una viva esperança en la naturalesa humana: "Ràpidament la foscor va embolcallar el bosc. Una espurna de llum es va il·luminar en els ulls de l'Adam".

Una gran història, poderosa com només ho poden ser les punyents vivències personals passades pel sedàs dels anys i l'oblit. Poètica com només ho pot ser la d'algú tan exiliat del món que sols reconeix una pàtria en les paraules. *

Aharon Appelfeld
és un autor poc conegut a casa nostra / ARXIU

ADAM I THOMAS
Aharon Appelfeld
Traducció: Itai Ron
Editorial: Cruïlla
Barcelona, 2016
Pàgines: 128
Preu: 8,90

Jordi Virallonga ha publicat un llibre de poemes en català amb què va guanyar el Màrius Torres / JORDI GARCIA

AMOR DE FET
Jordi Virallonga
20è premi de poesia
Màrius Torres 2015
Editorial: Pagès
Lleida, 2016
Pàgines: 88
Preu: 12 euros